

PEDAGOGICKÁ PSYCHOLOGIE

Viktor Pacholík

pacholik@utb.cz

Cíle studijní opory

Po prostudování bude student schopen:

- ▣ definovat pedagogickou psychologii jako vědeckou disciplínu,
- ▣ charakterizovat význam pedagogické psychologie v praxi učitele a identifikovat rizika přenosu do praxe,
- ▣ vymezit předmět pedagogické psychologie,
- ▣ vyjmenovat a popsat funkce a úkoly pedagogické psychologie.

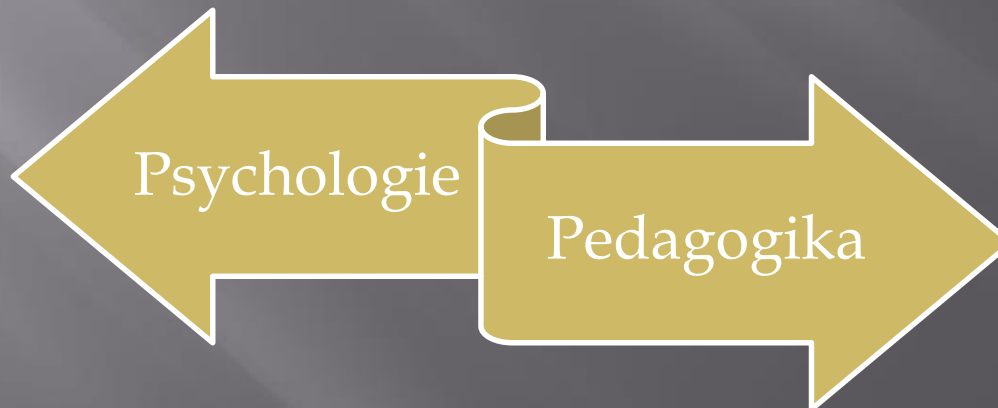
PEDAGOGICKÁ PSYCHOLOGIE JAKO VĚDA

Osnova:

- ▣ Vymezení oboru
- ▣ Vztah pedagogické psychologie k jiným vědám
- ▣ Metody pedagogické psychologie

Vymezení oboru ped. Ψ

- ▣ Relativně dlouhá historie (přelom 19./20. stol.)
- ▣ Zkoumá psychologické zákonitosti procesu vyučování a výchovy
- ▣ Aplikovaná/hraniční psychologická disciplína
 - obtížně zařaditelná

Vymezení oboru ped. Ψ

„(...) věda, která se zaměřuje na využití psychologických poznatků pro efektivní průběh učení, výcviku a vzdělávání. Pomáhá pedagogům při určování vzdělávacích cílů a při volbě metod učení.“

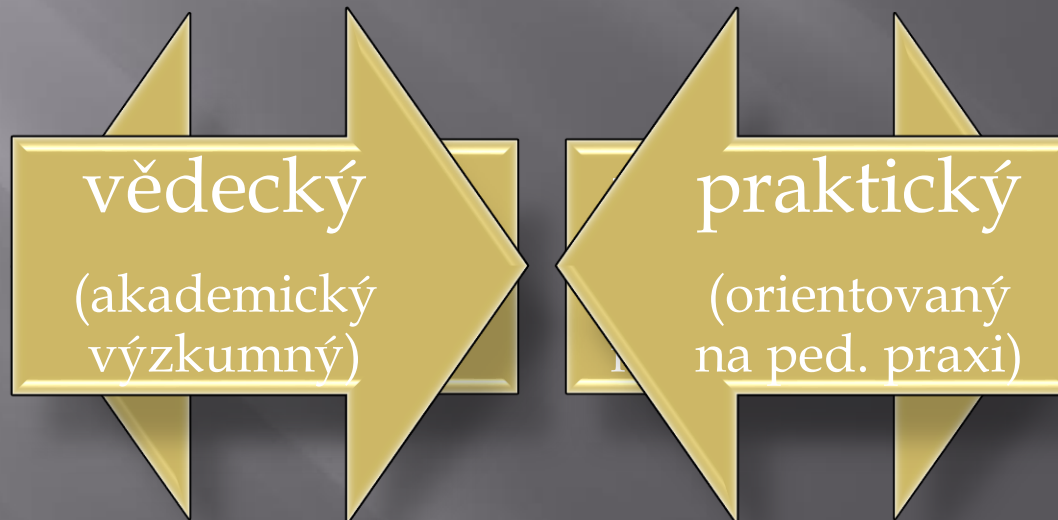
Hartl, Hartlová, 2000

„Pedagogická psychologie zkoumá psychologické aspekty vzdělávání a výchovy (edukace) lidí různého věku (...). Zkoumá způsoby realizování různých pojetí edukace a jejich dopady na osobnost vzdělávaných a vychovávaných lidí v situacích pedagogického typu.“

Mareš, 2013

Přesahy do praxe?

- ▣ Součást přípravy pedagogů i psychologů
- ▣ Problém:
 - „Kuchařka“
 - Výjimky
- ▣ Směry pedagogické psychologie

Funkce a úkoly pedagogické psychologie

Explanační

- vysvětlit edukační jevy
- pochopit edukační jevy

Usměrňující

- současná edukační praxe
- jedinec, skupina, škola, příprava učitelů...

Projektující

- návrh vhodných postupů
- ověření navržených postupů

Předmět pedagogické Ψ

- ▣ Aplikace poznatků obecné psychologie na pedagogické situace
- ▣ Otázky poznávání žáků (dětí i dospělých)
- ▣ Zvláštnosti jednotlivých vývojových etap
- ▣ Motivace ve výchovně-vzdělávacím procesu
- ▣ Problémy psychologických základů výchovy
- ▣ Kázeň z psychologického hlediska

Vztah ped. Ψ k jiným vědám

Ped. Ψ = mezioborová disciplína

- ▣ Obecná psychologie
 - ▣ Vývojová psychologie
 - ▣ Psychologie osobnosti
 - ▣ Sociální psychologie
-
- ▣ Pedagogika
 - ▣ Obecná didaktika i oborové didaktiky
 - ▣ Pedagogicko-psychologické poradenství

Metody ped. Ψ

Objevovací (odhalovací)

- ▣ Pozorování
- ▣ Rozhovor
- ▣ Psychol. experiment
 - Laboratorní
 - Přirozený
 - Terénní
- ▣ Dotazník
- ▣ Psychol. testy
- ▣ Analýza produktů
- ▣ Sociometrie

Met. zpracování údajů

- ▣ Kvantitativní
 - Statistické metody
- ▣ Kvalitativní
 - Vytváření trsů
 - Srovnávání
 - Hledání vztahů
 - Obsahová analýza a další...

Otázky k procvičení

- ▣ Definovat pedagogickou psychologii jako vědeckou disciplínu.
- ▣ Popište význam pedagogické psychologie v praxi učitele.
- ▣ Popište rizika přenosu poznatků pedagogické psychologie do praxe.
- ▣ Jakými tématy se zabývá pedagogická psychologie?
- ▣ Popište funkce a úkoly pedagogické psychologie.

Literatura

- ▣ Mareš, J. (2013). *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál.
- ▣ Jedlička, R., Kořa, J., & Slavík, J. (2018). *Pedagogická psychologie pro učitele: psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Grada.

Děkuji za pozornost.

pacholik@utb.cz